

Arnt støme

Trondheim, 08.05.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/11800

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om barmarkskjøring i forbindelse med sanking av sau i Varangerhalvøy nasjonalpark/Várnjárgga álbmotmeahcci/Varenkinniemen kansalistaras

Vi viser til klagen på Varangerhalvøya nasjonalparkstyrets vedtak 16.08.2022. Klagesaken ble oversendt fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre 02.11.2022.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Varangerhalvøya nasjonalparkstyre sitt vedtak. Søknad om bruk av ATV, motorsykkel eller moped til Hubehytta i forbindelse med sauesanking avslås.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Varangerhalvøya § 3 punkt 6.1, naturmangfoldloven § 48 første ledd og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Du og Torhild Gjølme søkte 08.08.2022 om tillatelse for dere og fire navngitte medhjelpere til å kjøre med ATV eller tohjuls sykkel (motsykkel, moped, el. sykkel) på angitte kjørespor i Varangerhalvøya nasjonalpark i forbindelse med sanking av sau. Det ble opplyst at sauene var spredt over større områder enn tidligere og at tapene øker.

Forvalter for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre ga i delegert vedtak 16.08.2022 tillatelse motorferdsel på barmark med ATV/moped eller el-sykkel langs fire kjørespor i nasjonalparken jf. verneforskriften § 3 punkt 6.3 c). Forvalter opplyste at han ikke er delegert myndighet til å fatte vedtak om bruk av motorsykkel, og søknad om dette ble ikke behandlet. Forvalter opplyste imidlertid at det ikke var oppgitt et begrunnet behov for bruk av motorsykkel i tillegg til ATV, el-sykkel og moped.

Søknad om motorferdsel på barmark mellom Dalajohka, Larsadalen og Hybia ble avslått. Begrunnelsen var at traseen på enkelte partier er helt eller delvis gjengrodd. Området har dessuten et sårbart dyreliv. Forvalter mente det var tilstrekkelig å bruke el-sykkel på denne strekningen og viste til at det også kan benyttes lett motorkjøretøy opp til "Veis ende".

Det ble også vist til vår veiledning til motorferdsellovens § 4 c) hvor det kun åpnes for transport av materiell og mannskap fram til et utgangspunkt for sinking og gjeting. Ordinært tilsyn anses ikke som nødvendig kjøring. Innenfor verneområdet er restriksjonsnivået strengere og det bare er kjøring for uttransport av materiell, sinking og gjeting som er tillatt på de nærmere angitte traseene.

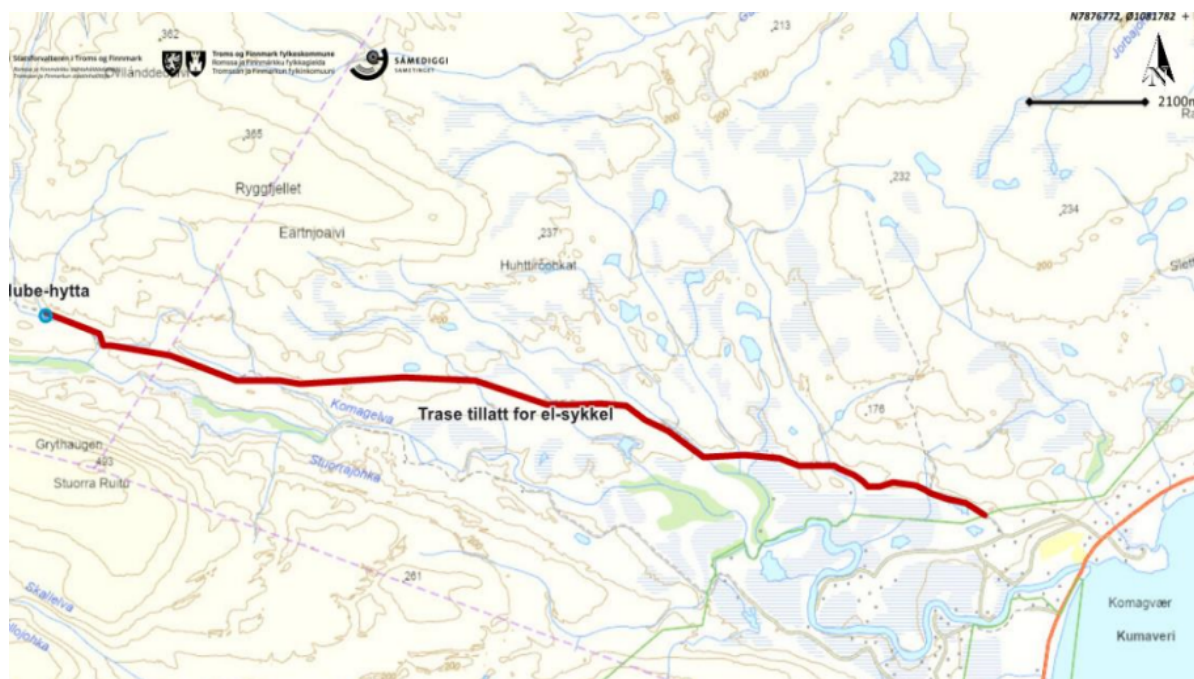
Klagers argumenter

Den manglende tillatelsen til kjøring til Hubehytta ble påklagd 09.09.2022. Det ble vist til at det tidligere er gitt tillatelse til å kjøre på denne strekningen, og at du aldri har observert fjellrev her. Det anføres også at det er feil at kjøresporet er i ferd med å gro igjen fordi dette er den vanligste kjøreruta for reindrifta og Statens Naturoppsyn. Selv om dette er i utkant av beiteområdet, ble det observert en sau og to lam der i fjor.

Vedlagt klagen følger også et referat fra møte mellom saueneæringen og Fylkesmannen i Finnmark (nå Statsforvalteren i Troms og Finnmark) 09.02.2010 om utøvelse av saueneæring i Varangerhalvøya nasjonalpark og tilliggende verneområder. Beitelagene ga i dette møtet blant annet uttrykk for at de vil ha muligheten til å kjøre etter faste/kartfestede traseer, og ikke kun etter eksisterende kjørespor.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyres merknader

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre behandlet klagen 31.11. 2022. Styret presiserte tillatelsen som var gitt til bruk av el-sykkel til Hubehytta på kjørespor vist på kart.

Styret opprettholdt avslaget på søknad om å kjøre ATV, moped eller motorsykkel. Begrunnelsen var at slik kjøring vil være uheldig siden kjøresporet er i ferd med å gro igjen og motorferdselen vil skape økt forstyrrelser i et viktig funksjonsområde for truede arter. Bruk av el-sykkel på denne strekningen antok styret ikke å ha samme skadepotensiale.

Saken ble oversendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Varangerhalvøya nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 8. desember 2006.

Formålet med vernet er å bevare et stort i det vesentlige urørt naturområde, tilnærmet fritt for tekniske inngrep, som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare den mest arktisk pregete del av fastlands-Norge med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev og unike samiske kulturminner.

Motorferdsel er som utgangspunkt forbudt i nasjonalparken, jf. verneforskriften § 3 punkt 6.1. Forvaltningsmyndigheten kan likevel gi tillatelse til bruk av traktor eller annet lett motorkjøretøy på barmark i forbindelse med husdyrhold etter eksisterende kjørespor avmerket i forvaltningsplanen, jf. verneforskriftens § 3 punkt 6.3.

Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan for nasjonalparken. Søknaden om dispensasjon for omsøkte kjøring må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ. Det følger av forarbeidene til bestemmelsen at den ikke kan brukes for å utvide den rammen som er gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Miljødirektoratet sin vurdering

Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48, første alternativ er at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene.

Verneformen nasjonalpark innebærer et strengt områdevern og terskelen for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første ledd er høy. I verneplanprosessen for Varangerhalvøya ble det imidlertid åpnet for barmarkskjøring i forbindelse med utøvelse av jordbruksvirksomhet, jf. verneforskriften § 3 punkt 6.3. En begrenset adgang til barmarkskjøring i forbindelse med slik virksomhet vil derfor ikke utvide rammene som er satt i vernevedtaket.

Barmarkskjøring er den motorferdselsaktiviteten som gir klart mest skade på vegetasjon og landskap. Om det vil oppstå skade og hvor omfattende den blir, er avhengig av en rekke ulike faktorer. Noen er relatert til selve kjøringen, andre er avhengige av naturforholdene der kjøringen skjer. Det er derfor viktig at det blir foretatt en grundig vurdering av hvor det kan åpnes for slik kjøring i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplanen, og at det settes vilkår og begrensninger i antall turer i de dispensasjoner som gis.

Nasjonalparken er opprettet for å ivareta den mest arktiske pregete del av fastlands-Norge. I dette området er vegetasjonen sårbar og revegetering tar lang tid. Vi støtter styret i at en tillatelse til å kjøre med ATV, moped eller motorsykkel til Hubehytta vil være uheldig. Det vises til at kjøresporet er i ferd med å gro igjen, noe som er positivt for vernet. Motorferdselen vil også skape økt forstyrrelser i et viktig funksjonsområde for truede arter. Styret har dessuten gitt tillatelse til bruk av el-sykkel på denne strekningen og vi mener at behov for motorferdsel er tilstrekkelig ivarettatt.

Verneforskriftene har vanligvis strengere regler for motorferdsel enn de generelle bestemmelsene i motorferdsellovgivingen, fordi vernet skal gi verneverdier og naturmangfold økt beskyttelse mot skade og ødeleggelse. Motorferdselloven § 4 bokstav c) åpner for nødvendig person- og godstransport i jordbruksnæring. I veiledningen til denne bestemmelsen (rundskriv T-1/96 side 11) står det at bestemmelsen ikke gir adgang til å nytte terrengmotorsykkel i forbindelse med sauesanking. Det forutsettes altså at nødvendig personell til sauesanking og tilsyn tar seg frem til beiteområdet til fots, eventuelt at man starter sanking fra nærmeste skogsbilvei som utgangspunkt. I Finnmark, hvor det finnes store veiløse områder, vil det likevel i spesielle tilfeller være nødvendig å bruke motorkjøretøy til å transportere ut personell og utstyr til et startpunkt i sentrale beiteområder. Vi legger imidlertid til grunn at dispensasjonspraksisen for barmarkskjøring ikke er mer liberal innenfor nasjonalparken enn den utenfor verneområdet.

På bakgrunn av ovennevnte er vi derfor enige med nasjonalparkstyret om at søknad om ytterligere motorferdsel i forbindelse med sauesanking avslås. Klagen tas ikke til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Kopi til:

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus	9815	VADSØ
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Statens hus	9815	Vadsø